

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

3 Quibus modis & causis incurratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

Nihilominus cenſeo talem electiōem irritan-
dam eſſe, iuxta ca. Si celebrat, quia poſt Extrau. ad cui-
ſanda, nullus fauor fit ipſi excommunicato: ergo eſt
æque inhabilis ad paſſiuam electiōem, ac erat an-
tea: alioqui magnus fauor illi fieret. Ergo eius electiō
æque irrita eſt vel infirma. Et ex hoc capite exiſtimo
peccare electores, ſi huiusmodi excommunicatum
eligant: quia eligunt perſonam inhabilem, vel ſim-
pliciter iuxta opinionem probabilem; vel ſaltem
in pacem electiōis omnino firmę & quam Eccle-
ſia ratam ſemper habitura ſit: ipſi autem, ex natura
rei, ſeu ex officio electorum, tenentur ratam & fir-
mam electiōem facere: peccant ergo contra ſum-
munus eligendo, in genere quidem grauiter,
in particulari vero iuxta materię qualitatem.

Alia dubitatio tractari poteſt, an ligatus excom-
municatione minori ſuſcipiendo ordines, maneat
ab illis ſuſpenſus. Sed quia res eſt facilis, dico breui-
ter, illum non manere ſuſpenſum, quia talis ſuſpen-
ſio in iure non inuenitur: nam cap. Cum illorum, de
Sent. excomm. loquitur de ligatis excommunicati-
one maiori, & præter illud, nullum eſt aliud in iure
in quo feratur hæc ſuſpenſio. Atque ita notauit Na-
uarr. c. 27. n. 25.

SECTIO III.

Quibus modis, & cauſis incurritur excommuni-
catio minor.

Poteſt hæc excommunicatio ferri à iure,
re, & ab homine; primum conſtat ex
vſu, vt infra videbimus: ſecundum
magis ratione, quam vſu probari
poteſt: raro enim ac ſere nunquam
iudices Eccleſiaſtici vtuntur hæc cenſura in ſenten-
tiis ab homine ferendis. Nihilominus tamen de po-
teſtate dubitari non poteſt, tum quia, ſi poteſt homo
excommunicationem maiorem ferre, cur non etiam
minorem, cum eiudem ſint ordinis, & ſolum
diſferant ſecundum magis & minus, vel tanquam
totum & pars, & in his verum habeat regula iuris.
Qui poteſt id, quod maius, poteſt etiam id quod eſt
minus: tum etiam, quia, ſi hæc cenſura poteſt ferri à
iure, cur non ab homine: cum ius ipſum ab homine
conditum ſit. Et ita docent Theologi in 4. diſt. 18.
ſpecialiter Richardus art. 7. q. 4. Vbi ait interdum
etiam reperi in iure excommunicationem mino-
rem per ſententiam ab homine latam, & citat cap. 1.
5. q. 1. ſed ibi non imponitur pena vilius excommu-
nicationis ſed flagellationis. In ſecundo vero capite
Gregorius priuat participatione Eucharistię au-
ctorem occultum cuiuſdam publici delicti: que pri-
uatio fuit veluti quædam excommunicatio minor:
ſed de illo textu plura in ſuperioribus diximus. Ea-
dem opinio communis eſt Summiſtarū, & aliorum
Doctorem, quos late congerit Vgolinius tab. 3. cap. 1.
& videri poteſt Nauarrus cap. 27. num. 25. Sylueſter
Excommunicatio. 4. D. Antonin. in tract. de Excom-
municatione. c. 79. nu. 11. qui citat cap. 2. 5. q. 2. De quo
etiam textu ſupra dictum eſt, nam in illo non agitur
de excommunicatione minori, prout nunc eſt in vſu,
ſed de aliis modis, quibus olim cogebantur rebelles
ad obediendum Eccleſiæ.

Ob qua crimina excommuni. minor à iure incur-
ratur.

Circa vtrumque autem excommunicationis mo-
dum pauca notanda ſunt. Et primo de illa, quę
iure fertur, inquiri poteſt, propter quę delicta in-
curratur. Nam Sylueſter ſupra num. 2. decem cauſas
numerat. Antonin. nouem, Innocent. in c. 1. de Sent.
excomm. octo numerat: Nauarrus autem vnum tan-
Fr. Suarez tom. 5.

A tum admittit, & merito, quia reliqui nec ſunt in v-
ſu, nec in eis interuenit propria excommunicatio
minor. Caſus ergo certus in quo hæc cenſura incur-
ritur ipſo iure, eſt ob participationem indebitam
cum excommunicato maiori excommunicatione. ſu. certus
Sumitur ex cap. Nuper, de Sentent. excommuni. Vbi
non additur particula minor, tamen ab omnibus in-
telligitur, additurque in cap. Statuimus. eod. in 6. & in
cap. Illa quotidiana, de Elect. in 6. vocatur ſimplex ex-
communicatio, propter ſimplicem effectum vt ibi no-
tat Abb. Præterea quando per illam communicati-
onem ius vult imponere maiorem excommunicati-
onem, exprimit illam, & ſi ab homine fit inferenda,
determinat formam, vt ſupra viſum eſt: ergo extra
illos caſus non incurritur maior, ergo minor, nā ali-
quam incurri certum eſt. Denique hac ratione v-
rum eſt quod ſupra dicebam, excommunicationem
maiorem non tranſire in tertiam perſonam, quia
per communicationem illius nō incurritur excom-
municatio maior, alias etiam illa tranſiret in com-
municationem. Sed contra: quia in can. 11. 12. & 13.
Apoſtol. dicitur, communicantem cum excom-
municato communionem priuandum eſſe, Et in c. Ex-
communicatos, cap. Cum excommunicatos, capit. Si quis
frater, 11. quaſt. 3. dicitur communicantem cum ex-
communicato incurrere ſimilem, vel communem
excommunicationem. Reſpondeo hæc antiquiora
iura eſſe per poſteriora explicanda de ſimili vel com-
muni excommunicatione in ratione quali generi-
ca. Item ſi ſit pertinax fore ligandum maiori, non
tamen ipſo facto illam incurrere.

B Addendum vero eſt, etiam ad incurrendam in eo
caſu hanc cenſuram neceſſarium eſſe vt communi-
catio cum excommunicato ſit peccaminosa: nam,
cum hæc ſit pœna, non incurritur, niſi vbi præcedit
culpa, & ideo in caſibus, in quibus ſecundum ius aut
rectam rationem licitum eſt communicare cum ex-
comm. hæc cenſura non incurritur. Ad hanc vero
pœnam imponendam ſufficiens exiſtimata eſt talis
culpa venialis: quod factum videtur, vt ipſa excom-
municatio maior magis timeatur, & ne facile ho-
mines audent communicare cum excommuni-
catis. Ne autem nimia eſſet ſeueritas, & maiora in-
commoda afferret, ideo etiam ſi illa communicatio
culpa mortalis ſit, non eſt propter eam generaliter
impoſita grauior cenſura. Nec vero mirandum eſt,
quod propter inæquales culpas eadem pœna Eccle-
ſiaſtica imponatur: quia lex generaliter fertur, & ad
iudices ſpectat maiora adhibere remedia, vbi graui-
ores culpę interceſſerint. Præterea hoc intelligen-
dum cenſeo de peccato veniali ex leuitate materię,
vt quia communicatio parua eſt, in aliqua ſalutari-
one; aut colloquio, aut communi menſa, ac vero ſi
peccatum ſit veniale ex imperfeſta deliberatione, &
aduertentia, probabilius mihi videtur, tunc nō in-
curri cenſuram: quia ille nō eſt actus perfecte huma-
nus, & conſequenter illa non eſt inobedientia, ne-
que contumacia proprie dicta, ſine qua incurritur
cenſura, ſeruata proportionem ad eius cauſam, & ma-
teriam.

Alii caſus excluduntur.

VT autem certo conſtet hunc caſum eſſe vni-
cum, neceſſe eſt breuiter per alios, qui nume-
rari ſolent; diſcurrere. Primus eſt ſacrilegium ex
cap. Miror, 17. quaſt. 4. ſed ibi nulla cenſura ipſo iure
imponitur, ſed ſolum refertur quædam cenſura
ſeu pœna à D. Aug. lata in quendam ob ſacrilegium,
ipſe autem, nec condidit ius, nec pro tota Eccleſia
condere potuit. Alius eſt notoria fornicatio clerici
ex cap. Veſtra, de Cohabitatione Cleric. & mulier.
Sed ibi ſolum agitur, de Sacerdote publice concu-
binario, qui vitandus dicitur in ſacro miniſterio, &
communione adminiſtratione. Que pœna, ſi aliqua
cenſura tunc erat, non pertinebat ad excommuni-
cationem.

Vnicuius
caſus
certus
ſua.

Obiectio

Solutio.

Ad incur-
dam hanc
cenſur. in eo
caſu requiritur
culpa.
Venialis ſuf-
ficiat.

Ex leuitate
materiæ.

Non ſufficit
tamen ex de
liberatione
imperfeſta.

Primus.
Ca. Miror.
17. q. 4.

Secundus
Ca. Veſtra
de Cohabit.
cleric. &
mulier.

cationem minorem: quia illa non erat priuatio pas-
sive susceptionis sacramentorum, sed erat priuatio
cum aliis communicandi, vel potius aliorum cum
ipso, in sacificatione, vel administratione sacra-
menti. Quod potius pertinet ad excommunicationem
maiores, vel quandam participationem eius.
Et præterea illa prohibitio, licet antiquo iure in usu
fuerit, nunc autem iam cessauit ex vi Extravagan-
tis, *Ad euitanda scandala*, supra declarata: vt la-
tius notauimus in 3. Tomo disputatione 18. sect. 1. & disp. 88.
sect. 6. in fine, & videri potest Couarr. in capit. *Alma*,
§. 2. num. 10.

⁵ Tertius casus est si monia in suscipiendo ordine
ex cap. *Tanta*, de Simonia. Verba tamen illius textus
sunt. *Item omnis peccator Missam cantare potest præter si-
moniacum*: vbi non imponitur excommunicatio
minor; sed solum separatio ab actu cantandi Mis-
sam, quæ potius est suspensio quadam ex vi illius
decreti, & præterea non videtur imponi ipso iure,
vt subiuncta verba declarant, *Quem* (scilicet simo-
niacum) quilibet, vt ab ordine male accepto remoueatur,
accusare potest: ergo per sententiam remouendus est,
& non ipso iure remouetur.

⁶ Quartus casus est, accipere Episcopatum vel Ab-
batiam de manu laici ex capit. *Si quis deinceps*, 16.
quæst. 7. verba tamen illius sunt, *gratiam Beati Petri*,
& introitum Ecclesie interdiximus. Quæ verba signifi-
cant, vel suspensionem, vt Glossa exponit, vel per-
sonale interdictum. Quintus casus est de illo, qui in
torneo moritur, & propterea Ecclesiastica
sepultura priuatur iuxta capit. 1. de Torneamentis.
Veruntamen, cum ille non sit priuatus sacramentis,
vt ibidem dicitur, illa non est vera excommunica-
tio minor: neque vllius censuræ propriam rationem
habet, tum quia non obstat reatu illius pœnæ, ali-
quis absoluitur à peccatis: tum etiam quia de illa
pœna nulla ibi promittitur absolutio, etiam si quis
pœnitens moriatur, sed potius illius executio man-
datur: non est ergo censura, sed quoddam aliud ge-
nus Ecclesiasticæ pœnæ. Sextus casus refertur ex ca-
pit. *Omni de Penit. & remiss.* de Penitentis & remissionibus
propter non impletum præceptum annuæ con-
fessionis, sed ibi nulla censura imponitur ipso iure,
vt superiori Tomo dictum est. Denique quilibet exis-
tens in peccato mortali, præsertim publico, dicitur
esse ligatus hac censura, quia sacramentorum per-
ceptione priuatur, & si in eo statu moriatur, pro eo
non sunt Ecclesiasticæ oblationes, vel suffragia c.

⁷ Quintus ca-
sus.
Cap. de
Torneam.

⁸ Sextus.
Cap. Omnis
de Penit. &
remiss.

⁹ Primus ca-
sus.
Ca. illud,
55 dist.
C. Placuit
23 q. 3.
Cap. Pro di-
lectione, de
consec. 2.

Illud, 97. dist. c. *Placuit* 23. q. 5. c. *Pro dilectione*, de Con-
sec. tamen dist. 2. Sed hæc non est censura, nec impe-
dimentum ab Ecclesia introductum, sed ex natura
rei consequitur ex statu peccati mortalis. Vnde non
indiget speciali solutione, sed per absolutionem à
peccato, cum congruente satisfactione iuxta pecca-
ti modum, aufertur. Quod si quis moriens ob defe-
ctum ministri absolui non possit, postea non est ca-
pax alicuius Ecclesiasticæ absolutionis, sed si pœni-
tentia signa dedit, pro illo possunt offerri suffragia
& oblationes: at si non dedit, nec capax est suffra-
giorum.

De excommunicatione minori ab homine.

⁷ Ad hanc
censuram
ferendam
requiritur
iurisdictio.

Dicendum superest de excommunicatione mi-
nori ab homine lata, de qua fere eadem obser-
uanda sunt, quæ de maiore ab homine diximus. Nā
in primis, vt ferri ab aliquo possit, requiritur in eo
iurisdictio: ex omnium sententia, quia licet non sit
tam grauis pœna, sicut Maior, est tamen pœna, & in
conscientia inducit obligationem. Deinde supra o-
stendimus ad ferendam censuram necessariam esse
iurisditionem fori contentiosi: sed excommunica-
tio hæc censura quadam est: ergo tandem ad tollen-
dam hanc censuram requiritur iurisdictio: ergo
multo magis ad ferendam. Potest autem ferri ab E-
piscopo, & inferioribus prælatis habentibus iuris-

ditionem fori contentiosi. Ita Antoninus tit. de
excommunicatione cap. 79. numer. 12. Syluester
Verb. *Excommunicatio*, 4. num. 2. in fine. Et citant
cap. *Cum ab Ecclesiarum* de Officio ordinarij, vbi ab-
solute de excommunicatione, & interdicto est ser-
mo. Vnde, quantum ex iure, eiusque interpretibus
colligi potest, regulariter solus ille minorem exco-
municationem ferendi auctoritatem habet, qui fer-
re potest maiorem, quia potestas iurisdictionis in
foro contentioso præsertim ordinaria, & quæ ex of-
ficio habetur, non est limitata ad hanc censuram
minorem. Et ideo Parochus, sicut non habet pote-
statem ferendi excommunicationem maiorem, ita,
neque minorem, vt recte tradidit Vgolinus tab.
3. c. 1. §. 1. contra nonnullos Canonistas, qui sine suf-
ficienti fundamento oppositum dixerunt.

Atque hinc fit hanc excommunicationem posse
ferri ab homine tam per sententiam generalem, quā
alterius. Addunt Anton. & Syluest. ad hanc cen-
suram ferendam non requiri contumaciam, & conse-
quenter nec præuiam monitionem, & posse ferri ad
definitum tempus. ex cap. *Tanta*, 86. dist. c. *Præsent*
5. q. 2. cap. *Audi* 11. q. 3. sed hæc sunt vera de exco-
municatione late sumpta pro priuatione vel suspē-
sione ab usu actiui vel passiuo cuiuscumque sacra-
menti: quia nihil est quod repugnet, & iura citata
fauent, & alia quæ supra adduximus, & talis pœna
potest esse proportionata delicto.

Nihilominus tamen, si loquamur proprie de ex-
communicatione, quæ habet rationem propriam
censuræ, hæc nunquam fertur, nisi præmissa saltem
monitione, quæ fit per legem, vel per præceptum la-
tum sub tali censura, vt constat ex his, quæ supra de
censura, in communi diximus, & de excommuni-
catione minori iure lata, est per se notum. De illa ve-
ro, quæ ab homine fertur, vix aliquid probari po-
test ex praxi, quia non est in usu: tamen ex ratione
medicinalis pœnæ qualis censura esse debet, quæ nō
tam ad vindicandum delictum, quam ad compri-
mendam contumaciam & inducendum ad alicuius
præcepti obseruationem instituta est, recte conclu-
ditur excommunicationem etiam minorem, quæ
veram rationem censuræ habet, monitionem ali-
quam legis vel præcepti postulare, & consequenter
non nisi ob aliquam contumaciam ferri debere, &
simpliciter, & non ad certum tempus. Sic enim de
hac etiam censura verum est, quoties aliquis respi-
scit, & Ecclesiæ subiicitur absolutionem petens, il-
lam obtinere debere, sicut de absolutione à maiori
dictum est, & a fortiori à maiori ad minorem potest
sumi argumentum, iuxta cap. *Ex litteris*, de Conlit. &
cap. *Qua fronte*, de Appell. Nam cum excommunica-
tio priuet omnium sacramentorum participationem
etiam pœnitentiæ, quod necessarium est ad statum
gratiæ recuperandum, non est verisimile Ecclesiam
imponere hanc pœnam ita præcise pro aliquo tem-
pore, vt non possit & debeat intra illud absolui, li-
cet maxime dispositus sit. Accedit quod hæc censura
propter venialem culpam incurritur, vt constat ex
dictis: esset autem nimis acerba pœna nisi ex ole-
niretur, quod facile tolli potest discedendo ab illa
leui contumacia & petendo absolutionem: ergo
quoad hæc omnia feruentur cum proportionem com-
munes leges censuræ in superioribus explicata.

SECTIO IIII.

*Quis possit à minori excommunicatione absolue-
re, & quomodo.*

Vm dictum sit excommunicationem hanc ab homine & à iure ferri
posse, aliter censendum est de abso-
lutione eius, quando vno vel alio
modo lata est, iuxta principia supe-
riorum.